

OULUN YLIOPISTO
UNIVERSITY of OULU

24.4.2007
Anna-Maija Liuhanen
Asko Karjalainen

1(8)

**LAADUNVARMISTUKSEN TILANNE JA ITSEARVIOINTIRAPORTIT
LUKUVUODELTA 2006/2007**

TAUSTAA

Yliopistojen laadunvarmistusjärjestelmien rakentaminen ja auditointi etenee yliopistoissamme. Laadunvarmistusjärjestelmien toimivuuden takaamiseksi korkeakoulujen arviointineuvosto suorittaa auditoinnin eli tarkistusarvioinnin, joka tulee läpäistä. Oulun yliopiston vuoro on syksyllä 2009. Auditoinnissa tarkastellaan laajasti yliopiston toimintojen laadunvarmistusta: opetuksen, tutkimuksen, palvelutehtävän ja hallinnon kokonaisuutta. Oulun yliopistossa järjestelmän kokonaisuutta valmistelee rehtorin asettama työryhmä vararehtori Rauli Sventon johdolla. Oulun yliopisto on valinnut linjakseen tiedeyhteisön käytänteisiin sopivan jatkuvan kehittämisen toimintamallin rakentamisen kaikkien toimintojen osalta. Lisätietoa asiasta saa Mailis Aaltoselta, mailis.aaltonen@oulu.fi.

OPETUKSEN LAADUNVARMISTUS

Opetuksen laadunvarmistuksen osalta riittää olemassa olevan toimintamallin toimivuuden varmistaminen ja tarpeen mukainen kehittäminen. Oulun yliopistolla on ainoana maassamme ollut opetuksen itsearviointijärjestelmä toiminnassa jo yli kymmenen vuotta. Järjestelmä perustettiin yliopiston hallituksen päätöksellä 1994. Tämä opetuksen itsearviointijärjestelmä muodostaa opetustehtävän osalta yliopistomme laadunvarmistusjärjestelmän.

Opetuksen laadunvarmistuksen järjestelmää kehitetään siten, että voimme taata sen kaikinpuolisen toimintakyvyn käytännössä, ja voimme myös läpäistä tulevat valtakunnalliset tarkistukset. Järjestelmää halutaan kehittää myös entistä paremmin opiskelijan opintojen etenemisen ja oppimisen laadun seurannan työkaluna. **Auditoinnissa tarkastetaan, toimiiko järjestelmä käytännössä siten kuin sen yliopiston kirjallisen dokumentoinnin mukaan tulisi toimia.** Opetuksen laadunvarmistusjärjestelmän toiminta on kuvattu kokonaisuutenaan opetuksen laatumanuaalissa. Manuaali löytyy opetuksen kehittämissyksikön nettisivulta: http://www.oulu.fi/opetkeh/kehtoimi/laatu/laatukasikirja_oy.pdf. Opiskelijoiden rooli ja työpanos on järjestelmässämme erityisen keskeinen. Viime vuodesta alkaen yliopisto on suositellut, että opetuksen kehittämistyöryhmän opiskelijajäsenille annetaan toimikauden aktiivisesta työskentelystä opintopisteytetty suoritus vapaasti valittaviin opintoihin liitettäväksi. Tästä laitoyhteisön kehittämiseksi tehdystä työstä jyvitetävän opintopistemäärän ja sen, millaiseksi opintosuoritukseksi työskentely määritellään, päättää laitos.

PALAUTETTA VUODELTA 2006/2007

Jatkossa opetuksen kehittämissyksikkö antaa laitoksille vuosittain palautetta itsearviointiraporttien pohjalta kokoamalla internetsivulle esimerkkejä laitosten hyvistä käytänteistä. Yleistä palautetta annetaan myös lukukausittaisissa opetuksen kehittämissyöryhmien puheenjohtajien seminaareissa. Seuraava tällainen seminaari on 21.5. klo 12.15 - 15.30. Laitoksille annetaan myös yksilöityä luottamuksellista palautetta tarvittaessa.

Lukuvuonna 06/07 kaikki yksiköt toimittivat itsearviointiraportin opetuksen kehittämissyksikköön. Raportit olivat pääsääntöisesti erittäin asiallisia ja laitoksille itselleen hyödyllisiä. Niissä oli runsaasti hyviä käytänteitä, joista myös toisilla laitoksilla voi olla hyötyä. Raporttien pohjalta valittiin peräti 10 sisäistä koulutuksen laatuyksikköä.
<http://www oulu.fi/opetkeh/laatuyksikot/sisaiset>.

Opiskelijapalautteen luonteudessa ja sen käytössä opetuksen kehittämisen apuna on yleensä ottaen parantamisen varaa. Olisi myös suositeltavaa, että laitokset ottaisivat käyttöön Oodissa olevan sähköisen opiskelijapalautekanavan. Tämä edellyttää, että kurssihin ilmoitaudutaan Oodin kautta. Lisätietoja tästä mahdollisuudesta antaa Tytti Tenhula (tytti.tenhula@oulu.fi).

Muutamilta yksiköiltä unohtui laatia opetustehtävän hoidon ja kehittämisen toimintasuunnitelma tulossopimuskaudeksi (laaditaan joka kolmas vuosi; muoto ja laajuus vapaa). Toivommekin että nämä yksiköt toimittavat suunnitelmansa nyt tässä yhteydessä.

OPETUKSEN ITSEARVIOINTIRAPORTTI 2006/2007

Osana opetuksen jatkuvaa itsearviointijärjestelmää laitokset tekevät omaan käyttöönsä lyhyen kirjallisen itsearvioinnin opetustehtävän hoidosta kuluneena lukuvuonna. **Raportti lähetetään myös oman tiedekunnan opintoasiainpäällikölle ja yliopiston opetus- ja opiskelijapalveluihin.**

Raportti tehdään ensisijaisesti laitoksen omaan käyttöön. Sen avulla henkilökunnan jäsenet ja opiskelijat pystyvät hahmottamaan kuvan laitoksen opetustyöhön liittyvistä kehittämistoimista ja kehittämistarpeista. Raportin sivumäärä ja tarkkuus on laitoksen itsensä päätettävissä. Kokemus on kuitenkin osoittanut, että yli 10-sivuiset itsearviot saattavat jäädä arkisen kiireen keskellä usein vähälle huomiolle.

Moni laitos on omaksunut käytännön, jossa arviointiraportti laitetaan laitoksen www-sivuille. Tämä menettely on erityisen hyvä, koska tällöin niin henkilökunta kuin opiskelijatkin voivat helposti tutustua raporttiin. Yliopiston hallitus on kokouksessaan 29.3.2000 antanut ohjeeksi, että kaikki laitokset ottavat tämän käytännön omakseen. Jos raporttia työstetään alusta lähtien WWW-sivulla, se palvelee myös itse arviointiprosessia.

Raportin liitteeksi voi oheistaa toimintasuunnitelman mukaisen raportissa perustellun opetuksen hankerahahakemuksen. Palautamme lisäksi mieliin, että opetus- ja opiskelijapalveluihin toimitettujen laitosraporttien pohjalta jaetaan myös yliopiston sisäinen opetuksen laatuyksikkörahoitus.

Raportti laaditaan käyttäen ohjenuorana liitteenä (Liite 1) olevaa arviointimatriisia. **Paras tulos kokemuksen mukaan syntyy, kun matriisia käytetään joustavasti laitoksen omaan tilanteeseen soveltaen.** Esimerkiksi otsikoita voi räätälöidä itselle sopivaan muotoon. Päälekkäisiltä tai yhteenkuuluvilta tuntuvia asioita voi yhdistellä ja voi myös lisätä sellaisia asioita, jotka ovat itselle oleellisia. Itselle epäoleellisiin otsakkeisiin ei tarvitse reagoida. Matriisia ei ole tarkoitettu lokeroihin täytettäväksi vaan keskeisten asioiden ja näkökulmien muistilistaksi. Oleellista on ajatella todellista hyötyä oman yksikön opetustehtävän kehittämisen kannalta.

Uutena asiana toivomme, että laitokset kokoavat keskeiset numeeriset tunnusluvut oheiseen taulukkoon (Liite 2). Yksikkö voi olla muukin kuin laitos. Taulukko liitetään itsearviointiraporttiin, jota kautta sekä laitoksen henkilökunnan että opiskelijoiden on helppo tarvittaessa tarkistaa oman laitoksen faktatietoja. Tiedot ovat siis omaa laitousyhteisöä ja opiskelijoita varten. Jos opintopistetietoja, valmistumisaikoja tai joitakin muita tietoja ei ole tällä hetkellä helposti saatavilla, niin tietojen hankkimisesta ei tule tehdä liian kuormittavaa kysymystä.

AIKATAULU

Lähetätkää opetuksen itsearviointiraportti **oman tiedekunnan opintoasiainpäällikölle** sekä opetus- ja opiskelijapalveluihin **Tytti Tenhulalle** (tytti.tenhula@oulu.fi) ja **Asko Karjalaiselle** **21.9.2007 mennessä sähköpostin liitetiedostona**. Jos raportti on julkistettu www-sivulle, riittää pelkkä osoitteen ilmoittaminen. Kolmivuotiskaudeksi tehty suunnitelma (joilta se puuttuu) ja hankerahahakemukset tulee kuitenkin lähettää kirjallisena. Lisätietoja antavat asko.karjalainen@oulu.fi ja anna-majja.liuhanen@oulu.fi.

Anna-Majja Liuhanen
Johtaja
kehittämispäällikkö
Opetus- ja opiskelijapalvelut

Asko Karjalainen
Opetuksen
kehittämisyksikkö

LIITTEET   Liite 1. Laitoksen opetuksen itsearviointimatriisi
                  Liite 2. Laitoksen keskeisiä tunnuslukuja

JAKELU   Opetuksen kehittämistyöryhmien puheenjohtajat

TIEDOKSI   Laitosjohtajat ja varajohtajat
                  Dekaanit ja varadekaanit
                  Opintoasiainpäälliköt
                  Rehtori ja vararehtorit
                  Hallintojohtaja
                  Ylioppilaskunta

LIITE 1. LAITOKSEN OPETUKSEN ITSEARVIOINTIMATRIISI

OPETUKSEN LAADUN ITSEARVIOINTI	toteutuksen nykytila ja toimivuus A	ongelmat B	toteutettu kehittämistyö C	kehittämisen- suunnitelmat D
1) opetussuunnitelma sekä koulutusohjelmarakenteet				
2) tentit				
3) opetusmuodot (luennot , harjoitukset jne.)				
4) tutortoiminta ja yhteistyö opiskelijoiden kanssa sekä opiskelijoiden aktivointi				
5) opinto-ohjaus				
6) opetuksen arvostus ja opetusansioiden huomioon ottaminen laitoskäytännöissä, henkilöstöstrategiassa				
7) tutkimuksen ja opetuksen yhteen liittäminen, toisiaan tukevuus				
8) oppimateriaali				
9) opetuksen jatkuva laadunarviointi ja opiskelijapalautejärjestelmät / muut palautejärjestelmät				
10. yhteistyö muiden laitosten kanssa opetuksen järjestämisessä (myös muiden yliopistojen kanssa)				
11. opetusteknologian käyttö ja kehittäminen				
12. opiskelijoiden keskeyttäminen, valmistuminen ja työllistyminen				
13. opettajien korkeakoulupedagoginen kouluttautuminen				
14.laitoksen opetuksen kehittämistyöryhmän toiminta, ohjelma, suunnitelma, strategia opetuksen kehittämiseksi				
15. opettajien yhteistyö opetuksen järjestämisessä ja toteutuksessa				
16.kansainvälistymisen hyödyntäminen opetuksen laadun parantamisessa				
17. laitoskohtainen kouluttautuminen				
18. opinnäytetyöt ja niiden ohjaus				
19. opetustehtävän hoidon ja kehittämisen strateginen suunnittelu				
20. työelämäyhteydet ja yhteistyö ulospäin koulutuksen järjestämisessä ja kehittämisessä				
21. opetukseen/kouluttamiseen liittyvä muu yhteiskunnallinen vaikuttaminen ja vuorovaikutus, esim. asiantuntija- ja koulutustehtävät yliopiston ulkopuolella				
22. Tieteellinen jatkokoulutus (tohtorikoulutus /				

muut jatkotutkinnot)				
23. miten tämä raportti on syntynyt? Kuinka sitä käytetään laitoksella				

LIITE 2. LAITOKSEN KESKEISIÄ TUNNUSLUKUJA

LAITOS TAI YKSIKKÖ	
	2006
TOIMINTAMENOMÄÄRÄRAHAT (1000 eur)	
ULKOPUOLINEN RAHOITUS (1000 eur)	
PROFESSORIT, LKM	
LEHTORIT, LKM	
PÄÄTOIMISET TUNTIOPETTAJAT, LKM	
SIVUTOIMISET TUNTIOPETTAJAT, LKM	
YLIASSISTENTIT/APULAISOPETTAJAT, LKM	
ASSISTENTIT, LKM	
TUTKIJAT, LKM	
MUU HENKILÖKUNTA, LKM	
KIRJOILLA OLEVAT PERUSTUTKINTO-OPISKELIJAT, LKM	
KIRJOILLA OLEVAT JATKO-OPISKELIJAT, LKM	
SIVUAINEOPISKELIJAT (MUUALTA KUIN OMASTA YKSIKÖSTÄ), LKM	
SUORITETUT ALEMMAT PERUSTUTKINNOT, LKM	
SUORITETUT YLEMMÄT PERUSTUTKINNOT, LKM	
SUORITETUT LISENSIAATIN TUTKINNOT, LKM	
SUORITETUT TOHTORIN TUTKINNOT, LKM	
YLEMMÄN PERUSTUTKINNON KESKIMÄÄRÄINEN SUORITUSAIKA VUOSINA	
PERUSTUTKINTO-OPISKELIJOIDEN SUORITTAMAT OPINTOPISTEET	
SIVUAINEOPISKELIJOIDEN SUORITTAMAT OPINTOPISTEET	
YKSIKÖSSÄ SUORITETUT MUUT OPINNOT OPINTOPISTEINÄ (MUU KUIN TUTKINTOIHIN JOHTAVA KOULUTUS)	

